

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 5 februari 1921 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning.

Närvarande: herrar Pettersson i Södertälje, Åkerman*, Olof Olsson*, Alexanderson, Edv. Larsson*, greve Spens, Johan Carlsson, K. G. Westman, J. T. Larsson, P. A. Hansson, Engberg*, Hederstierna, Svedberg, Strid, Rehn* och Svensson* i Betingetorp.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

För den enligt 42 § 2 mom. riksdagsordningen ett av lagutskotten åliggande granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning hava båda kamrarna till lagutskott hänvisat justitieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse, förutom i vad densamma avsåge framställningarna angående anslag till täckande av kostnader för justitieombudsmansexpeditionen flyttning, uppvärmning och telefoner samt angående dyrtidstillägg och tillfällig löneförbättring under år 1921 åt befattningshavare vid justitieombudsmansexpeditionen.

Första lagutskottet, som verkställt ovannämnda granskning, har för ifrågavarande ändamål från justitieombudsmansexpeditionen mottagit ej mindre de diaries, vilka under år 1920 förts i nämnda expedition samt under justitieombudsmannens ämbetsresor, än även expeditionens registratur för berörda tid, varjämte på särskild begäran handlingarna rörande vissa av justitieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet till handa.

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 9 saml. 1 avd. 1 häft. (Nr 1—2.) 1

Över den numera fullbordade granskningen får utskottet härmed avgiva utlåtande.

Justitieombudsmannen anmäler i ämbetsberättelsen, att han, med stöd av 25 § i sin instruktion, begagnat sig av semester under tiden från och med den 1 juli till och med den 15 augusti 1920, samt att under nämnda tider hans av riksdagen utsedde efterträdare hovrättsrådet Arnold Lindman förestått ämbetet.

Ämbetsberättelsen upptager härefter enligt vedertagen ordning redogörelse för sådana mot ämbets- eller tjänstemän anställda åtal, som under år 1920 blivit avgjorda eller prövade i någon domstolsinstans.

Justitieombudsmannen redogör vidare i berättelsen för åtskilliga ärenden, som ej föranlett åtal.

Därefter omförmålas av justitieombudsmannen nedannämnda dagar till Kungl. Maj:t avlåtna skrivelser, nämligen den 29 januari 1920 angående ersättning till värnpliktige nr 605 ^{73/1914} y Anders Torsten Berglund, som obehörigen undergått förvandlingsstraff för uteblivande vid inskrivningsförrättning; den 14 juni 1920 angående ersättning till värnpliktige nr 426 ^{18/1909} Axel Svensson, som obehörigen undergått förvandlingsstraff för uteblivande vid inskrivningsförrättning; den 28 april 1920 om ändring av § 4 mom. 1 i kungl. förordningen den 14 december 1917 angående indrivning och redovisning av böter; den 5 juni 1920 om ändring av 15 § i lagen den 30 maj 1919 om begränsning av tiden för idkande av handel och viss annan rörelse; den 15 mars 1920 om ändring av kungl. kungörelsen den 23 december 1915 angående fångförteckningar och rapporter från fängelserna och tvångsarbetsanstalterna; den 16 april 1920 om förtydligande av bestämmelserna i fjärde avdelningen av kungl. stadgan den 20 juni 1918 med vissa föreskrifter angående domsagornas förvaltning; den 23 april 1920 om gemensamt tingsställe för Östra Värends domsaga ävensom utfärdande av tidsenliga lagbestämmelser angående tingshusbyggnad m. m.; den 17 augusti 1920 angående förvaltningen av Södertörns domsaga; den 11 december 1920 om ändring av 39 § i kungl. förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften m. m. ävensom av formuläret till de i 34 § av samma förordning omförmälda blanketter; och den 18 december 1920 angående fråga om förmyndarkammarens i Stockholm förvaltning av omyndigas och frånvarandes medel.

I fortsättningen redogör justitieombudsmannen för den vidare behandlingen av vissa av justitieombudsmannen tidigare hos Kungl. Maj:t gjorda framställningar, vilka under år 1920 föranlett åtgärd, nämligen rörande ändring av bestämmelserna om rätt för domstol att förklara någon ovärdig att föra andras talan inför rätta; ändring av lagen den 29 juli 1892 angående sparbanker; revision av bestämmelserna rörande avgifter för registrering i handels- och föreningsregistren; stadgande om viss kompetens för ordförande i stadsstyrelse m. m.; ändring i bestämmelserna rörande ledigförklarande av apotek m. m.; avhjälpande av bristfällighet i gällande lagstiftning rörande tomträtt samt angående ändrade bestämmelser rörande utfärdande av gravations- och äganderättsbevis; gift kvinnas behörighet att vara ledamot av tryckfrihetsjury; införande av förhördomarinstitutionen; delning av Västerbottens södra domsaga och åtgärder för uppehållande av en hög nivå hos rättskipningen vid häradsrätterna.

Enligt vad i berättelsen omförmäles, hava justitieombudsmannens ämbetsresor under år 1920 omfattat Stockholms och Kalmar län, varjämte inspektion företagits å centralfängelset å Långholmen och Stockholms rådhusrätts sjunde avdelning samt i Askims, Västra och Östra Hisings samt Sävedals härads domsaga.

Justitieombudsmannen har under året ägnat särskild uppmärksamhet åt arbetsbalansen i de större domsagor, som inspektionen omfattat. I de till Stockholms län hörande domsagor, vilka hava sina kanslier förlagda i Stockholm, har inspektion ägt rum två gånger.

I avseende å vad under resorna förekommit, hänvisar justitieombudsmannen till det av honom därunder förda diariet.

Över vissa år 1920 handlagda ärenden meddelas i ämbetsberättelsen följande översikt:

»Vid 1920 års början voro — frånsatt ett antal balanserade ärenden av annan beskaffenhet — av förut inkomna klagomål eller eljest *mot ämbets- eller tjänstemän anhängiggjorda ärenden* fortfarande under handläggning härstädes 215

Under 1920 hava anhängiggjorts ärenden mot ämbets- eller tjänstemän:

genom inkomna klagomål ett antal av 330

samt på grund av anmärkningar, gjorda vid granskning av fångförteckningar eller vid ämbetsresa eller annorledes, ett antal av 85

Summa från år 1919 balanserade och under 1920 inkomna ärenden	630
Av berörda 630 ärenden hava under 1920:	
1) såsom återkallade avskrivits	8
2) till annan myndighet överlämnats	6
3) på grund därav, att klaganden erhållit gottgörelse eller eljest rättelse vunnits, avskrivits	65
4) efter vederbörandes hörande, med eller utan erinran, eljest avskrivits	234
5) efter annorledes verkställd utredning eller utan åtgärd avskrivits	206
6) till åtal hänvisats	19
7) föranlett framställning till Kungl. Maj:t	6
och äro vid 1920 års slut:	
8) i avbidan på infordrad förklaring eller påminnellers avgivande vilande	41
9) i avbidan på domstols utslag eller annan myndighets beslut vilande	3
10) på prövning beroende	42
	<hr/>
	Summa 630

Under år 1920 har, såsom av ovanstående redogörelse framgår, i 19 ärenden, varav ett ärende avsett 2 myndigheter, beslutits anställande av åtal mot ämbets- eller tjänstemän, nämligen:

på grund av förd klagan	16
av annan anledning	4
	<hr/>

Summa 20»

Beträffande arbetsbalansen påpekar justitieombudsmannen, att av en jämförelse med arbetsredogörelserna för 1918 och 1919 framginge, att arbetsbalansen under 1920 minskats. Medan vid 1918 års slut kvarvore 169 till avgörande färdiga ärenden, återstode vid 1919 års slut 160 dylika ärenden. Enligt ovanstående redogörelse vore vid årsskiftet 1920—1921 42 sådana ärenden överförda till det nya året.

Då arbetet med årsberättelsen mot slutet av året alltid måste lägga hinder i vägen för ett omedelbart avgörande av ärenden, som under årets senaste del blivit färdiga att företagas till slutlig behandling, kunde den verkliga balansen anses vara något mindre.

Justitieombudsmannen framhåller vidare, att i besparingssyfte berättelsen tryckts med mindre stilsorter och kortare mellanrum än hittills varit brukligt. Med användande av den hittills brukliga uppställningen hade berättelsen beräknats uppgå till omkring 500 sidor. Genom att sidantalet nedbragts med ungefärligen en femtedel, hade besparing av papper kunnat äga rum.

Berättelsen upptager meddelande därom, att sedan början av senaste lagtima riksmöte någon förklaring av lag, i den ordning 19 § regeringsformen bestämmer, icke blivit av Kungl. Maj:t meddelad.

I bilagor, som vidfogats berättelsen, meddelas förteckningar dels över samtliga av 1920 års riksdag avlätna skrivelser m. m. i nummerföljd enligt riksdagens protokoll, dels över de av 1920 års riksdag till Konungen avlätna skrivelser jämte uppgifter om de åtgärder, som under nämnda år vidtagits i anledning av samma skrivelser, dels över sådana i sistberörda förteckning upptagna ärenden, som vid utgången av år 1920 ännu voro i sin helhet eller till någon del på Kungl. Maj:ts prövning beroende, dels över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från riksdagen före år 1920 men vid samma års början varit i sin helhet eller till någon del oavgjorda, jämte uppgifter om den behandling, dessa ärenden undergått under år 1920, dels ock över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från justitieombudsmannen före den 1 januari 1920 men vid samma års slut ännu voro i sin helhet eller till någon del på Kungl. Maj:ts prövning beroende, jämte kortfattad uppgift om ärendenas behandling.

Vid den granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehaft, har utskottet med tillfredsställelse antecknat, att, såsom av ovanstående redogörelse framgår, arbetsbalansen under år 1920 undergått en väsentlig minskning. Vid årsskiftet 1920—1921 hava sålunda allenast 42 till avgörande färdiga ärenden överförts till det nya året, medan antalet sådana ärenden vid 1918 års slut uppgick till 169 och vid 1919 års slut till 160.

Vid den av utskottet förehavda granskningen har någon anledning till anmärkning icke förekommit, vilket utskottet härmed för riksdagen

anmäler.

Stockholm den 4 februari 1921.

På första lagutskottets vägnar.

JAKOB PETTERSSON.